

Finansdepartementet
Postboks 8009 Dep.
0030 OSLO

Deres ref.
12/185 KSJ

Vår ref.
12/623-13 624.7/EYGJ

Dato:
Oslo, 07.05.2012

Høring - NOU 2012:3 Fripoliser og kapitalkrav (utredning nr. 25 fra Banklovkommissjonen)

Landsorganisasjonen i Norge viser til departementets brev av 03.02.2012 angående ovennevnte.

Hyppigere omlegginger og jobbskifter gjør at det blir stadig flere fripoliser. For mange utgjør de en viktig del av fremtidig pensjon. Det er derfor av stor betydning at fripolisenes verdi opprettholdes og garantiansvaret blir oppfylt.

I mange år sloss selskapene om å forvalte denne pensjonskapitalen, da det var lett å innfri den garanterte renten og i tillegg skaffe et overskudd for selskapet. Med finanskrisen, EURO-krisen og nytt kapitalregelverk er stemningen snudd, og selskapene forsøker nå å kvitte seg med et ansvar de har påtatt seg, og som nå har blitt vanskelig å innfri. Situasjonen er blitt så alvorlig at det kan true en del selskapers eksistens.

Forslagene fra Banklovkommissjonen om regelverk for fripoliser tar sikte på å sanere noe av fripolisebestanden og redusere kapitalkravet. Det foreslås bl.a. at den enkelte frivillig kan si fra seg den garanterte renten, mot selv å få bestemme hvordan kapitalen skal plasseres og forvaltes (investeringsvalg).

Det er fare for at fordelene for den enkelte (mulighetene for høyre avkastning) blir overdrevet i markedsføringen, og risikoelementene underspilt. Det er en risikosport å gå inn på dette og det krever kunnskap om kapitalplasseringer. Jo høyere den garanterte renten på kontrakten er, jo høyere er risikoen for tap. Jo kortere tid det er igjen til utbetaling jo høyere er risikoen. Vi kan derfor ikke anbefale de som har manglende kunnskaper om kapitalforvaltning eller kort tid igjen til pensjonering å gå inn på slike investeringsvalg.

Den senere tids saker for Høyesterett vedrørende rådgivningen sentrale aktører har gjort overfor sine kunder, gjør at vår tillit til bransjens evne til nøytral rådgivning er svak. Det er derfor viktig for oss at fremleggingen av nye regler blir fulgt opp med detaljerte forskrifter og regler fra Finansdepartementet når det gjelder pensjonsinnretningens ansvar for riktig og pålitelig informasjon til de forsikrede.

Når det gjelder de konkrete forslagene i utredningen, vil vi fra vår side kommentere enkelte forhold.

1. Fripoliser med egne investeringsporteføljer

Vi oppfatter at dette i all hovedsak er et tiltak som kommer finansnæringen til gode. Blant våre medlemmer med fripoliser, er vår vurdering at svært få både har ønske om og kompetanse til å gjøre egne investeringsvalg. Erfaringene fra Sverige, der egne valg har vært en mulighet både for folketrygd og tjenestepensjon, har vist at antallet som gjør aktive valg er relativt lavt. Resultatene fra Sverige viser også at så langt har overraskende mange av de som har gjort aktive valg null eller negativ avkastning på sine pensjonsmidler.

Fortsatt kollektiv forvaltning av pensjonsmidler er med våre øyne mest kostnadseffektivt og forutsigbart. En løsning der kompetente og ressurssterke grupper kan gjøre bedre valg, vil forsterke pensjonsforskjellene mellom ulike yrkes- og inntektsgrupper og er ikke en ønsket utvikling.

2. Fripoliser med beskjedne premiereserve

For mange av våre medlemmer med fripoliser med utgangspunkt i et lavt og midlere inntektsnivå, vil en grense på 150% av G, være for høyt. Svært mange av våre medlemmer vil ikke være i nærheten av 150% av G i premiereserve ved utstedelse av fripolise. Et minimumskrav om 8 år for å få kreve fripolise er for høyt for mange av disse, og vi foreslår derfor at dette senkes til maksimalt 5 år. Dagens nivågrense bør ikke endres.

Når det gjelder alternativene om overføring av premiereserven til annen kollektiv eller individuell pensjonsavtale, vil vi understreke behovet for tydeliggjøring av pensjonsinnretningens ansvar og plikt til å gi god og relevant informasjon om konsekvensene av valgene.

3. Hurtigere avvikling av fripoliser med lavere pensjonsbeløp

Vi har forståelse for hensikten med å øke nivået for de minste årlige pensjonsbeløp, først og fremst av administrative grunner.

Vi registrerer flere steder i utredningen finansbransjens bekymring for risikoen både knyttet til rentegaranti, og for stadig lengre liv. Vi vil understreke at noen av de utfordringene bransjen nå må løse, kommer etter mange år med god inntjening på de aktuelle pensjonsproduktene. Vi aksepterer derfor ikke et ensidig fokus som går på overføring av ansvaret for gode framtidige pensjoner fra pensjonsinnretningene og arbeidsgiver, til å bli den enkelte ansattes ansvar.

Det er derfor riktig av kommisjonen i denne omgang ikke å gå videre med bransjens forslag i vedlegg 1 om pensjonsbevis. Det er behov for alternative måter å sikre opptjening og samordning av pensjonsrettigheter.

Vi har forståelse for bransjens behov for et mer landsiktig obligasjonsmarked i Norge. Dette vil kunne gjøre det lettere for bransjen å håndtere langsiktige rentegarantier, og vil også gi mulighet for mer forutsigbare beregningsforutsetninger når det gjelder arbeidsgivernes regnskapsføring av pensjonsforpliktelsene.

Fripolisene er en viktig del av de framtidige pensjonsutbetalingene for mange arbeidstakere. En situasjon der det innføres flere valgmuligheter, som innebærer konsekvenser for garantert avkastning og/eller perioden pensjonen utbetales, er krevende å informere godt og forståelig om. Nøytral og forståelig informasjon fra pensjonsinnretningene til forsikringstakerne må derfor være et sentralt punkt dersom reglene endres.

Med vennlig hilsen
LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Ellen Stensrud
(sign.)

Stein Reegård
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.